

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ידע, מדע ומידע אזרחי: ארגז כלים טכנולוגי למחקר גאוגרפי
השתתפותי - 40253

תאריך עדכון אחרון 19-10-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 3

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: גאוגרפיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): חגית קיסר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: hagit.keysar@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ה' 10-12

תאור כללי של הקורס:

בעוד חשיבה וניתוח כמותניים באמצעות נתוני עתק (data big) מתהווים כפרדיגמה דומיננטית בכל תחומי הידע מדעי, ובגאוגרפיה בפרט, קורס זה מכוון לפיתוח חשיבה ביקורתית ופמיניסטית הבוחנת את הנחות היסוד והאידאולוגיות שבסיס טכנולוגיות המידע. במסגרתו נעסוק ברעיונות ושיטות של יצירת "מידע אזרחי" שאינו תלוי במקורות רשמיים ובטכנולוגיה תאגידית, נכיר שיטות של "מדע קהילתי" ונבחן פערים אפיסטמולוגיים בין סוגים שונים של מידע – ממסדי, מסחרי, אזרחי, עצמאי. הקורס יתבסס על אתר מחקר שיוצג מראש לסטודנטיות. ים. איסוף המידע יעסוק בסוגיות של צדק סביבתי וחלוקתי בעיר בהקשרים של איכות אוויר/מים או מדידות רעש. המפגשים בקורס ישלבו לסירוגין קריאה בתיאוריה ביקורתית – בפורמט של הרצאות ודיון משותף – וסדרה של תרגילים מעשיים שיאפשרו לסטודנטיות. ים לתרגם תיאוריה וביקורת לניסוי ופרקטיקה. מפגשי "מעבדה" יתמקדו באיסוף וניתוח של מידע עצמאי ואזרחי בכלים בקוד פתוח ובשיטות "עשי זאת בעצמך". נתנסה בטכניקות אזרחיות וקהילתיות למדידות של סוגיות כגון רעש, זיהום אוויר, ונכיר כלים אזרחיים למיפוי ויצירת צילומי אוויר; נשתמש בטכנולוגיות יומיומיות ונגישות, כמו טלפון חכם, מצלמה או תוכנות מבוססות רשת, לאיסוף, ניתוח וויזואליזציה של מידע אזרחי ופמיניסטי, ונכיר קהילות של משתמשות. ים ומפתחים. ות התומכות בפיתוח ושימוש בטכנולוגיה פתוחה. התרגילים המעשיים במפגשי "מעבדה" יאפשרו לסטודנטיות. ים לגבש פרקטיקות למחקר השתתפותי וקהילתי, כמו גם "לפתוח את הקופסא השחורה" של הטכנולוגיה ולפרק, באופן מעשי ומושגי, את האופן שבו הפוליטיקה של הידע מוטמעת בטכנולוגיה עצמה, ובמידע המיוצר באמצעותה.

מטרות הקורס:

1) להקנות לסטודנטיות. ים כלים ומונחים לפיתוח חשיבה ביקורתית על האפיסטמולוגיה והפוליטיקה של פרקטיקות וטכנולוגיות מידע, 2) להרחיב את ארגז הכלים שברשותם באמצעות התנסות בטכנולוגיות בקוד פתוח, 3) לבסס פרקטיקות של מידע אזרחי ומדע קהילתי כמתודולוגיות מחקר השתתפותי בגאוגרפיה ותכנון.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה, סטודנטיות. ים יהיו מסוגלות. ים 1) לנתח את טבעו הפוליטי של המידע ואת האופנים בהם טכנולוגיות המידע משפיעות ואף מעצבות את החיים החברתיים והפוליטיים, 2) לעשות שימוש בעקרונות פמיניסטיים בכדי לנתח באופן ביקורתי סוגים שונים של מידע – רשמי/תאגידי/אזרחי/קהילתי ואחר 3) לאסוף מידע אזרחי סביב סוגיה סביבתית (אוויר, רעש או מים) במרחב העירוני בירושלים, ולייצר ויזואליזציה של המידע על גבי מפה אינטראקטיבית ומבוססת רשת, 4) לתכנן בעצמם מחקר גאוגרפי השתתפותי המונע על ידי מידע אזרחי וקהילתי, ונסמך על כלים וקהילות קוד פתוח.

דרישות נוכחות (%) :

כמקובל בתקנון האוניברסיטה

שיטת ההוראה בקורס: הקורס יכלול הרצאות עיוניות לצד תרגילים מעשיים. הסטודנטים ידרשו להגיש כ-5 תרגילים במהלך הסמסטר.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הכרות, מחקר גאוגרפי השתתפותי, מהו ארגז כלים טכנולוגי? (הרצאה ודיון)
2. תיאוריה ופרקטיקה של מחקר השתתפותי (הרצאה ודיון)
3. גישות ביקורתיות לטכנולוגיות מידע ונתוני עתק (הרצאה ודיון)
4. מהו מדע נתונים פמיניסטי? (הרצאה ודיון)
5. מדע אזרחי: הבטחות של דמוקרטיזציה. (הרצאה ודיון)
6. ממדע אזרחי למדע קהילתי, שיתופי ומקומי. (הרצאה ודיון)
7. מפגש מעבדה: סדנא לבניית מכשיר בקוד פתוח למדידת זיהום אוויר/מים/רעש
8. מפגש מעבדה: סדנא לבניית מכשיר בקוד פתוח למדידת זיהום אוויר/מים/רעש
9. מפגש מעבדה: סדנא לבניית מכשיר בקוד פתוח למדידת זיהום אוויר/מים/רעש.
10. תשתיות מידע אזרחי: לחשוב מחדש סטנדרטים, מטא-נתונים ומאגרי מידע שיתופיים (הרצאה ודיון)
11. מפגש מעבדה: סדנת קאונטר-דטה, מידע שכנגד
12. רפלקסיביות ואחריות באיסוף וניתוח מידע (הרצאה ודיון)
13. מפגש מעבדה: סדנא ליצירת מיפוי אינטראקטיבי בקוד פתוח
14. סיכום וסיום עבודה על מיפוי אינטראקטיבי

חומר חובה לקריאה:

Boyd, Danah, and Kate Crawford. 2012. "Critical Questions for Big Data: Provocations for a Cultural, Technological, and Scholarly Phenomenon." *Information, Communication & Society* 15 (5): 662–79.

D'Ignazio and Klein. 2020. "Data Feminism" MIT Press.

Haklay, Muki. 2012. "Citizen Science and Volunteered Geographic Information: Overview and Typology of Participation." *Crowdsourcing Geographic Knowledge*, 105–22.

Gabrys, Jennifer, Helen Pritchard, and Benjamin Barratt. 2016. "Just Good Enough Data: Figuring Data Citizenships through Air Pollution Sensing and Data Stories." *Big Data & Society* 3 (2): 2053951716679677. <https://doi.org/10.1177/2053951716679677>.

מיה לביא אג'אי. 2014. "זה המחקר שלי, שלך שלנו" – שימוש במחקר פעולה-משתף כמתודולוגיה פמיניסטית

חומר לקריאה נוספת:

Elwood, Sarah, and Agnieszka Leszczynski. 2018. "Feminist Digital Geographies."

Gender, Place & Culture 25 (5): 629–44.
<https://doi.org/10.1080/0966369X.2018.1465396>.

Tim Schütz. 2019. Archiving for the Anthropocene: Notes from the Field Campus
- <http://blog.castac.org/2019/10/archiving-for-the-anthropocene-notes-from-the-field-campus/>

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 15 %
השתתפות 15 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 70 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: